

ZPRÁVY Z VĚDECKÉHO ŽIVOTA

KONFERENCE „PRÁVO POLITICKÝCH STRAN V ČR“ NA PRÁVNICKÉ FAKULTĚ MASARYKOVY UNIVERZITY

RENATA VLČKOVÁ

Ve čtvrtek 29. května 1997 proběhla na půdě Právnické fakulty Masarykovy univerzity vědecká konference na téma „Právo politických stran v České republice“ za účasti významných představitelů vědeckého i politického života státu, zejména členů Poslanecké sněmovny a Senátu, ale i zástupců Ústavního soudu a Nejvyššího soudu ČR.

Konferenci slavnostně zahájil a po dobu jednání moderoval doc. JUDr. Jan Filip CSc., vedoucí katedry ústavního práva a politologie PrF MU, za přispění soudce Ústavního soudu JUDr. Vojena Güttlera.

V dopolední části se jednotliví referující zabývali ve svých příspěvcích mnoha aspekty tohoto tématu. Jednalo se o vymezení politické strany jako problému právního a politologického s důrazem na charakteristiku práva politických stran a vědy o politických stranách tzv. stasiologie.

Dále byl prezentován historický vývoj právní úpravy, ústavní základy organizace a činnosti politických stran, základní znaky politické strany v minulosti a nyní, jejich účast na politickém životě společnosti včetně nezastupitelné role ve volbách. Určité polemické názory se týkaly i vzniku, změny a zániku politické strany jako subjektu práva, ústavnosti podmínek pro registraci, rozpuštění a pozastavení činnosti, extremismu a role extremistických politických stran.

Další velmi spornou oblastí se stal institut členství, vnitřních poměrů, demo-

VLČKOVÁ: Konference „Právo politických stran v ČR“ na Právnické fakultě Masarykovy univerzity 41

kratických stanov a demokraticky zvolených orgánů. S tím ovšem souvisí i hospodaření a financování, kdy je třeba se zmínit nejen o stálém příspěvku a příspěvku na mandát, ale i členských příspěvcích, darech a příjmech z dalších aktivit např. podnikatelských.

Dlouhodobé zahraniční zkušenosti sponzorování politických stran podnikateli vyzněly jednoznačně ve prospěch stran vládních. Pokud jde o dary je inspirativní právní úprava v SRN, kde existuje daňové zvýhodnění menších darů fyzických osob na rozdíl od osob právnických.

Obtížně identifikovatelné a z hlediska teroristických organizací nebezpečné se jeví zejména dary ze zahraničí. Právě zde je nutné apelovat na důslednou kontrolu hospodaření, kde svou úlohu nesehrává již Nejvyšší kontrolní úřad, nýbrž Poslanecká sněmovna, které je každoročně předkládána výroční finanční zpráva.

Zástupci Poslanecké sněmovny Vojtěch Filip a Václav Grulich konkrétně přiblížili činnost poslaneckých klubů i jednotlivých osobností v zákonodárném sboru i výborech a komisích.

Moderní parlament již není parlamentem význačných nezávislých osobností jako v 19. století, nyní je nástrojem legálního prosazování stranických programů na půdě parlamentu. Se zavedením všeobecnosti volebního práva a nástupem masových stran počátkem 20. století již přestal být klubem, kde se podobně naladění džentlmeni účastní příjemných rozprav, ale stal se bojištěm mezi rozdílnými stranickými ideologiemi o povaze společnosti.

Odpolední část konference pokračovala ve znamení dalších příspěvků jednotlivých účastníků.

Rozhodovací činností Ústavního soudu, právní závazností jeho nálezů se zabýval JUDr. Vojen Güttler. Problematiku politických stran před Nejvyšším soudem zase přiblížila JUDr. Eliška Wágnerová.

Je třeba podotknout, že v průběhu celodenního jednání se naskytl široký prostor nejen pro zajímavé referáty představitelů teorie i praxe, ale i pro volnou diskusi, zamýšlení a obohacení se o podnětné zkušenosti z oblasti moci zákonodárné i soudní. Šlo často o neustále se vyvíjející problémy práva politických stran, mnohé názory či stanoviska pružně odrážely nejžhavější současnost na naší politické scéně a jistě zůstanou předmětem zájmu i v blízké budoucnosti.

Můžeme se těšit na další podnětná vědecká setkání reflektující společenskou realitu.